

Elmqvists vagnmakeri

Elmqvists vagnmakeri. Foto: Göran Högstedt

Vintern 2011 fick Kalvsviks hembygdsförening överta Paul Elmqvists vagnmakeri och snickeriverkstad som gåva, såväl hus som inventarier. Ett stort arbete har därefter lagts ner för att med försiktig hand renovera hus och inredning.

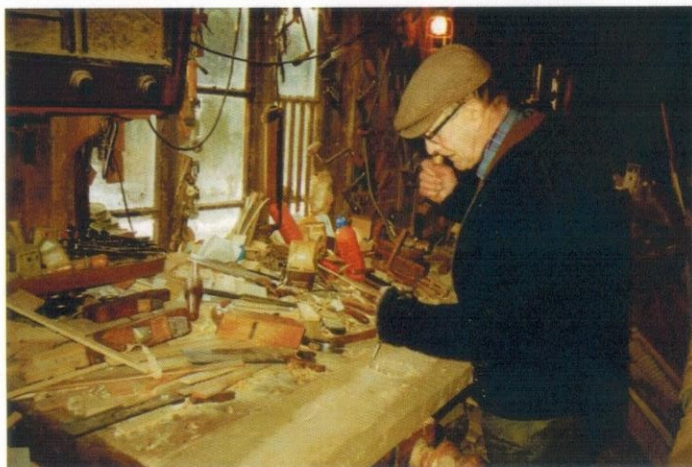
Verkstaden, som ligger vid vägen ner mot Rösås omkring 500 meter från hembygdsgården, är öppen för besök efter överenskommelse med hembygdsföreningen (se föreningens hemsida, www.hembygd.se/kalvsviks-hembygdsforening/ för kontaktuppgifter).

Bilder från vagnmakeriet finns också på Bygdeband, www.bygdeband.se och en kort artikel om Paul Elmqvist, vagnmakare och snickare, finns i Kalvsviks hembygdsförenings årsskrift nr 43 (2011).

Historik

Huset, som kom att hysa både ett vagnmakeri och en snickeriverkstad, uppfördes av Amandus Elmqvist på 1910-talet, alldeles i närheten av det boningshus som han också byggde åt sig och familjen. Här föddes sonen Paul 1918 och 15 år gammal började han arbeta tillsammans med fadern i vagnmakeriet. Man tillverkade hjul och vagnar ända fram till mitten av 1950-talet. De flesta av maskinerna i verkstaden införskaffades av Pauls far när det drogs in elektricitet 1919. Maskinerna underhölls och reparerades kontinuerligt och de fungerar fortfarande. Här finns en svarv som också kan användas som bormaskin, en planhyvel, en bandsåg och en cirkelsåg. Alla maskinerna är kopplade till remdriften, men man får lägga om remmarna när man byter arbetsmoment, till exempel från rikthyvel till bandsåg.

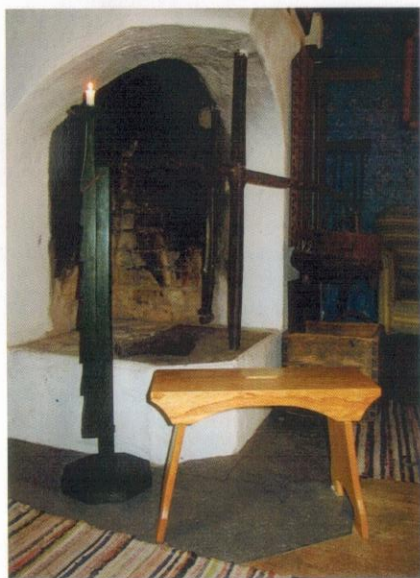
När tillverkningen av vagnar och hjul upphörde, fortsatte Paul sin yrkesbana som byggnadssnickare. På äldre dagar, sedan han blivit pensionär, blev vagnmakeriet hans snickeriverkstad. Där tillverkade han ljusstakar, pallar, ljugarebänkar och liknande, fortfarande med hjälp av de gamla redskapen och maskinerna, fram till sin död 2005.

Paul Elmqvist i arbete i verkstaden. Foto: Göran Högstedt

Denna vagn återfanns i uthuset till arrendatorgården på Lindeberg och skänktes 1994 till hembygdsföreningen. Vagnen, en så kallad charabang, var en gåva från Kalvsviksborna till kyrkoherde Hjelmgren på hans 60-årsdag. Foto från hembygdsföreningens arkiv.

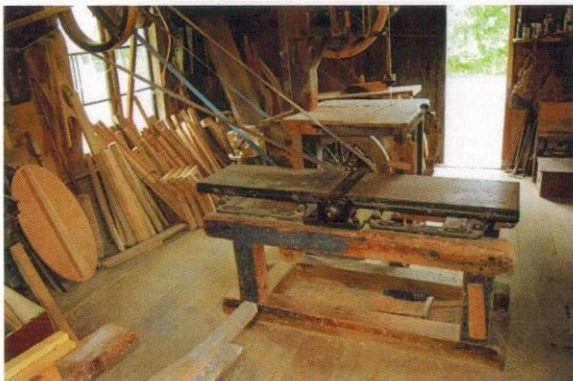

Ljustaken, eller "ljuskäringen", med en åttakantig fot gjorde Paul efter en modell som hans far hämtat från gården Kullekvarn i Kalvsvik.

Pallen är en av många som Paul tillverkade. Han gjorde ett trettiotal om året och brukade ta 50 kronor för dem.

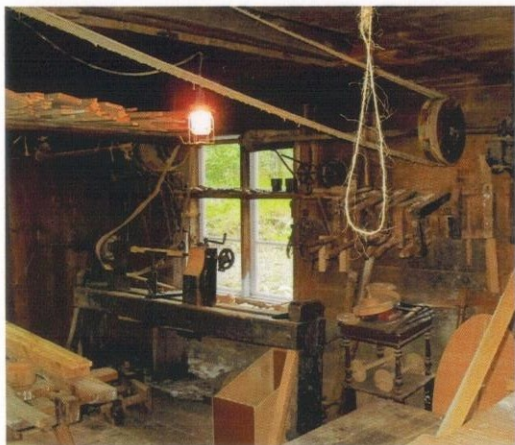
Fotografiet taget i Knektstugan, hembygdsgården.

Maskiner

I förgrunden hyveln, vars stativ tillverkats av Amandus Elmqvist. I bakgrunden syns bandsågen och, något skymd, cirkelsågen. Till vänster i bild syns olika detaljer från tillverkningen.

Bandsågen tillverkades av Amandus Elmqvist, troligen redan innan verkstaden elektrifierades. Enligt uppgift är hjulen ombyggda T-Fordshjul.

Svarven som också kan göras om till en bormaskin. I taket syns huvudremdriften, från elmotorn till mataraxeln.

Foton: Åke Ringqvist

Renoveringen av vagnmakeriet och tryckningen av informationsbroschyren har bekostats med medel från Riksantikvarieämbetet.